

WERKEN IN TIJDEN VAN CORONA: HOE ZIET DAT ERUIT?

‘DOKTERSASSISTENTEN ZIJN KANJERS!’

WAT BETEKENT DE UITBRAAK VAN HET CORONAVIRUS VOOR JOU EN JE WERK? DIE VRAAG STAAT CENTRAAL IN DE VERHALEN VAN VIER DOKTERSASSISTENTEN DIE OP VERZOEK VAN DE REDACTIE VAN DE DOKTERSASSISTENT EEN DAGBOEK BIJHIELDEN. ‘IK KIJK, NET ALS VEEL MENSEN IN DE ZORG, UIT NAAR DE DAG DAT IK BETROUWBAAR KAN WORDEN GETEST.’

Toegegeven, het lijkt wat vreemd om een verslag over de coronacrisis en de rol van doktersassistenten daarin, te beginnen met een boek uit de Tweede Wereldoorlog. Toch is dat precies wat Linda de Boer doet. Het boek staat al jaren bij haar op de plank en is inmiddels een beetje vergeeld. ‘Huisarts in de frontlinie’ is de titel, het is geschreven door Harry Stapert, en het speelt in het oorlogsjaar 1943.

Hoe zag de wereld er toen uit? Nederland is bezet maar er gloort enige hoop dankzij de nederlagen van het Duitse leger in Rusland. Intussen probeert dokter Harry er in het kleine dorp Sint Odiliënberg het beste van te maken, samen met zijn doktersassistent Leni. Het is een moeilijke tijd, met veel vluchtelingen die medische hulp nodig hebben, terwijl er een tekort is aan alles. Insuline bijvoorbeeld. Als de insuline op is, schrijft dokter Harry, ‘betekent dat een wisse dood voor minstens tien patiënten.’ Gelukkig blijkt Leni ergens nog drie flesjes te hebben.

In de buurt van de huisartsenpraktijk is een tijdelijk ziekenhuis ingericht, waar patiënten met allerlei besmettelijke ziekten bijeen zijn gebracht. Leni doet haar best zo goed mogelijk voor de patiënten te zorgen, en probeert tegelijkertijd zelf niet besmet te raken. Ze slaat zich er dapper doorheen, schrijft de huisarts, maar soms heeft ze tranen in haar ogen.

ROL TRIAGE

De vergelijking met de oorlog werd de afgelopen maanden vaker gemaakt, ook in De Doktersassistent. ‘Ik zeg het niet graag, maar het lijkt wel oorlog,’ zegt praktijk-

manager Madelon van Oort bijvoorbeeld in de rubriek Op bezoek bij pagina 6 van het vakblad. En in het jaarverslag dat bij deze editie gevoegd, merkt Tweede Kamerlid Joba van den Berg op: ‘Doktersassistenten werken in de frontlinie’.

Linda de Boer, voorzitter van de NVDA regio Limburg, herkent dat beeld, vandaar dat ze het boek van huisarts Harry Stapert opnieuw is gaan lezen. ‘We bevinden ons gelukkig niet in een oorlog, maar wel in een crisis, een pandemie,’ schrijft ze in haar dagboek. ‘Sommige dingen herhalen zich en dan denk ik aan de verhalen van dokter Stapert. Ik bewonder alle zorgverleners in deze strijd, in het bijzonder huisartsen en hun teams. En ik draag alle doktersassistenten een warm hart toe: ze zijn kanjers.’

Voor de triage is in de huidige crisis van belang. ‘Daardoor kunnen we aan de voorkant de eerste essentiële zorg verlenen. In de media is hier mijns inziens te weinig aandacht voor. Met de zorg wordt met name de handen aan het bed bedoeld. Dit is het moment om het werk van de doktersassistent te herwaarderen en opnieuw te pleiten voor erkenning van de beroepstitel.’

AANGEPAST ROOSTER

Voor doktersassistenten betekenen de maatregelen van de overheid soms meer en soms minder werk. ‘Ik ben veel thuis, want we hebben te horen gekregen dat we moeten afschalen,’ schrijft Corrie Huppelschoten, werkzaam in het ziekenhuis Sint Jansdal in Harderwijk. ‘Dus met zo min mogelijk mensen op de poli aanwezig zijn.’

“ WE MERKEN DAT HET BEGRIP BEGINT AF TE NEMEN ”

Voor de komende tijd heb ik het rooster hierop aangepast. Wel ben je op zo'n thuisblijfdag oproepbaar, ook voor andere dan je eigen taken.'

Op de poli waar Corrie werkt, betekent de corona-uitbraak dat er veel minder patiënten aanwezig zijn, iets waarvan pas later duidelijk wordt dat het ook een risico inhoudt voor de zorg. 'We zijn erg druk met patiënten afbellen en mails beantwoorden. Regelmatig nemen patiënten contact op om hun afspraak te annuleren. Zij durven niet naar het ziekenhuis te komen of willen geen extra risico lopen op besmetting.'

ROOD KRUIS

Voor de patiënten die nog wel naar de dokter komen, gelden nieuwe regels. 'Er is nog maar één ingang van het ziekenhuis in gebruik,' schrijft Corrie. 'Ook mogen er maar twee personen tegelijk door de draaideur. Na de deur zijn er twee routes, linksaf voor patiënten en rechts voor personeel. In de wachtkamerstoelen liggen prints met een rood kruis erop, om te zorgen voor voldoende afstand tussen de patiënten. Maar doordat er weinig mensen komen, is dit eigenlijk niet eens nodig.'

Het ziekenhuis doet intussen zijn best het voor werknemers zo aangenaam mogelijk te maken. 'Het bezoekers- en het personeelsrestaurant zijn gesloten. Tussen de middag wordt er voor iedereen een zakje met broodjes, melk, fruit of yoghurt afgegeven op de werkplek. Al het personeel krijgt een bemoedigend kaartje thuis, via de post. We maken er het beste van.'

DIGITALE INNOVATIE

Het feit dat er minder mensen naar de dokter komen, versnelt onbedoeld de digitale innovatie. Dat concludeert Candy Smit, doktersassistent in een huisartsenpraktijk in Noord-Holland. 'Er zijn bijvoorbeeld veel meer e-consulten en e-mails met foto's. Vooral van plekjes op de huid en huiduitslag. Er waren al veel digitale alternatieven, maar hier werd nog niet veel gebruik van gemaakt. Nu kan ineens (bijna) alles en dat in zo'n korte tijd!'

Ook de onderlinge samenwerking verloopt meer elektronisch. 'Er wordt telefonisch vergaderd en we gaan beeldbellen. Triage gaat ook meer telefonisch, de kaderhuisartsen spoedzorg hebben hiervoor een nuttig en handig overzicht gemaakt.'

Wat ook verandert, zijn de vragen waarmee patiënten komen. 'De eerste dagen werd er nauwelijks gebeld over andere zaken dan corona,' schrijft Candy. 'Waar zijn de rugpijnen, de gekneusde enkels, de hoofdpijnen, etc? Maar we merken dat het begrip al een beetje begint af te nemen. Mensen gaan weer meer op hun strepen staan.' Daar staan veel hartverwarmende gebeurtenissen tegenover. 'Patiënten komen mondkapjes en andere spullen naar de praktijk brengen. Er is veel meer saamhorigheid onder artsen, in teams, en onderling tussen huisartsen en specialisten. Er wordt over en weer geïnformeerd: Hoe gaat het? Redden jullie het nog?'

Dat alles is nodig om de moed erin te houden, want het werk is zwaar en de corona eist zijn tol. 'Inmiddels zijn meerdere van onze patiënten positief getest. Ze zijn erg ziek en helaas zijn er ook al een aantal overleden.' ➔

RUN OP MONDKAPJES

Een probleem is verder het tekort aan de benodigde beschermingsmiddelen (zie de uitslag van de enquête over dit onderwerp elders op deze pagina's). 'De zorgverleners in ons land schreeuwen om beschermingsmiddelen,' schrijft Linda de Boer. 'Het is haast onwerkelijk in ons rijke land. Een run op mondkapjes... Ik sprak een collega-doktersassistent: ze hadden er nog maar een paar...'

Zelf heeft Linda de Boer als zzp-er enkele materialen op voorraad, waaronder handdesinfectie. 'Een literfles Sterillium Med kan ik afstaan. In de buurt kijk ik of ik nog FFP3 mondkapjes kan krijgen en ik bof dat ik een doosje kan aanschaffen. Bij een huisarts in de buurt heb ik een briefje in de bus gedaan. Juist aan deze twee middelen hadden ze het meeste behoefte en ze waren er blij mee.'

Minder gunstig vergaat het Saskia (niet haar echte naam), een doktersassistent op een prikpost in een van de grote steden, waar meer dan een week na de uitbraak van het virus nog steeds geen handdesinfectiemiddel beschikbaar is. Ook in andere opzichten zijn de omstandigheden waaronder Saskia moet werken slecht.

MISSCHIEN CORONA?

'Deze ochtend 49 patiënten gezien,' schrijft ze begin maart. 'De gebruikelijke aandoeningen. Cardiovasculair risicomanagement, diabetes type 2, soa's, en natuurlijk griep, of is het misschien corona?'

En een dag later: '19 patiënten gezien. Inclusief laaggeletterden en veel mensen die nauwelijks Nederlands spreken en een kind als tolk bij zich hebben. Twee keer vol in het gezicht gehoest! Ik deed voor hoe je wel moest hoesten.'

De volgende dagen voelt Saskia zich niet lekker, en op advies van de huisarts meldt ze zich ziek. 'Ik lijk alle verschijnselen van corona te hebben,' schrijft ze. Intussen sluit de prikpost waar ze werkt zijn deuren en er wordt werktijdverkorting aangevraagd voor het personeel.

Een dag later hoort Saskia dat ze bloedonderzoek kan doen op kosten van de baas. Maar het gezondheidscentrum is gesloten, en de test kan niet worden uitgevoerd. 'Thuis blijven en de RIVM-richtlijnen volgen, dat is dus het devies. Ik kijk, net als veel mensen in de zorg, uit naar de dag dat ik betrouwbaar kan worden getest.' •

“ IK WERD TWEE
KEER VOL IN HET
GEZICHT GEHOEST ”

